

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 126/2020-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného zákonnou zástupkyňou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorou namietajú porušenie práv zaručených čl. 3, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 16 Medzinárodného paktu a občianskych a politických právach a čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. 9 Nt 25/2019 zo 7. marca 2019 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tos 160/2019 z 10. decembra 2019, a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] a maloletého [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .
2. Žiadostiam [REDAKOVANÉ] a maloletého [REDAKOVANÉ] o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a s'ťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2020 doručená ústavná s'ťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „s'ťažovateľka“), a maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „s'ťažovateľ“, spolu ďalej aj „s'ťažovatelia“), zastúpeného zákonnou zástupkyňou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ktorou namietajú porušenie práv zaručených čl. 3, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 16 Medzinárodného paktu a občianskych a politických právach (ďalej len „medzinárodný pakt“) a čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 Nt 25/2019 zo 7. marca 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tos 160/2019 z 10. decembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

2. Z ústavnej s'ťažnosti a príloh k nej vyplýva, že s'ťažovateľka podala na okresnom súde 13. februára 2019 návrh na obnovu konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 3 PP 134/2009 proti odsúdenému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odsúdený“). V návrhu zdôraznila s poukazom na § 44 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) tú skutočnosť, že okresný súd mal vo veci vedenej pod sp. zn. 3 PP 134/2009 prihliadať na výšku trestu odňatia slobody uloženého odsúdenému z pohľadu dopadu na manželku odsúdeného (s'ťažovateľka) a jeho syna (s'ťažovateľ).

3. Uznesením okresného súdu sp. zn. 3 PP 134/2009 z 22. marca 2010 bol odsúdený podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody s určením skúšobnej doby v trvaní siedmich rokov od 22. marca 2010 do 22. marca 2017, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 T 45/2001 z 31. októbra 2002 pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005 v trvaní

jedenástich rokov a šiestich mesiacov. V skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody, teda v období od 31. júla 2013 do 13. februára 2014, sa odsúdený dopustil zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. d) v spojení s § 138 písm. b) a j) Trestného zákona platného a účinného v čase spáchania skutku, za čo bol právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Komárno sp. zn. 11 T 66/2014 z 20. októbra 2016 na trest odňatia slobody v trvaní jedenástich rokov nepodmienečne, na výkon ktorého bol zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia. Zároveň Okresný súd Komárno rozhodol o uložení ústavného protialkoholického liečenia odsúdenému. V dôsledku právoplatného odsúdenia v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody okresný súd svojím uznesením sp. zn. 3 PP 134/2009 z 25. júla 2017 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 137/2017 zo 14. novembra 2017 rozhodol o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody a o tom, že odsúdený zvyšok trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 T 45/2001 z 31. októbra 2002, v trvaní dvoch rokov, deviatich mesiacov a siedmich dní vykoná.

4. Okresný súd napadnutým uznesením v súlade s § 399 ods. 1 v spojení s § 402 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) návrh sťažovateľky na povolenie obnovy konania v trestnej veci okresného súdu proti odsúdenému sp. zn. 3 PP 134/2009 – uznesenie okresného súdu sp. zn. 3 PP 134/2009 z 25. júla 2017 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tos 137/2017 zo 14. novembra 2017 o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody odmietol.

5. O sťažnosti sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že v súlade s § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ju ako nedôvodnú zamietol.

6. Podľa sťažovateľov bolo povinnosťou okresného súdu zohľadniť *„najlepší záujem dieťaťa v postavení poškodeného k smerom neprimeranému trestu rodiča... nakoľko podľa*

rozhodnutia Výboru OSN pre práva dieťaťa ak má rozhodnutie trestného súdu dopad na dieťa, súdy sú povinné pri rozhodovaní brať na zreteľ a do úvahy následok dopadu na dané dieťa... a rozhodovať v danej veci s prihliadnutím na najlepší záujem dieťaťa.“

7. S prihliadnutím na už uvádzané skutočnosti sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd rozhodol o porušení čl. 3, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 16 medzinárodného paktu a čl. 3 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté uznesenia okresného súdu a krajského súdu zrušil a okresnému súdu a krajskému súdu uložil povinnosť zohľadniť najlepší záujem sťažovateľa a sťažovateľky.

8. Sťažovatelia súčasne požadujú *„pridelenie advokáta nakoľko rodina nemá žiadne finančné prostriedky, a ani majetok.“*

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

15. Podľa čl. 3 medzinárodného paktu štáty, zmluvné strany paktu, sa zaväzujú zabezpečiť rovnaké práva mužov a žien na požívanie všetkých občianskych a politických práv ustanovených v tomto pakte.

16. V súlade s čl. 6 medzinárodného paktu každá ľudská bytosť má právo na život. Toto právo je chránené zákonom. Nikto nebude svojvoľne zbavený života (odsek 1).

V krajinách, kde nebol zrušený trest smrti, môže byť rozsudok trestu smrti vyhlásený len za najťažšie trestné činy v súlade s právom platným v čase, keď bol trestný čin spáchaný, a nie v rozpore s ustanoveniami tohto paktu a Dohovoru o zabránení a trestaní zločinu genocídia... (odsek 2). Ak zbavenie života znamená zločin genocídia, rozumie sa, že nič v tomto článku neoprávňuje žiaden štát, ktorý je zmluvnou stranou paktu, odchýliť sa od ktoréhokoľvek záväzku, ktorý bol prevzatý na základe ustanovenia Dohovoru o zabránení a trestaní zločinu genocídia (odsek 4). Každý, kto bol odsúdený na trest smrti, má právo žiadať o milosť alebo zmiernenie trestu. Amnestia, milosť alebo zmiernenie trestu smrti môžu byť udelené vo všetkých prípadoch (odsek 5). Rozsudok trestu smrti sa nebude ukladať za trestné činy spáchané osobami mladšími ako osemnásť rokov a nevykoná sa na ťarchavých ženách (odsek 5). Tohto článku sa nemožno dovolávať preto, aby sa zabránilo zrušeniu trestu smrti alebo aby zrušenie trestu smrti zdržal ktorýkoľvek štát, účastník tohto paktu (odsek 6).

17. Podľa čl. 8 medzinárodného paktu nikto sa nesmie držať v otroctve; všetky formy otroctva a obchodu s otrokmi sú zakázané (odsek 1). Nikto sa nesmie držať v nevoľníctve... (odsek 2). Od nikoho sa nesmie vyžadovať, aby vykonával nútenú alebo povinnú prácu... (odsek 3).

18. Podľa čl. 13 medzinárodného paktu cudzinec nachádzajúci sa právoplatne na území štátu, ktorý je zmluvnou stranou paktu, môže byť z neho vyhostený len na základe rozhodnutia, ku ktorému sa dospelo v súlade so zákonom...

19. Podľa čl. 16 medzinárodného paktu každý má právo na to, aby bola všade uznávaná jeho právna osobnosť.

20. V súlade s čl. 3 ods. 1 dohovoru záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

21. V nadväznosti na sťažnostné námietky atakujúce rozhodnutia všeobecných súdov (vydané vo veci návrhu na povolenie obnovy konania) ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

K namietanému porušeniu práv sťažovateľky zaručených čl. 3, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 16 medzinárodného paktu a čl. 3 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu

22. Vo vzťahu k časti ústavnej sťažnosti týkajúcej sa námietky porušenia práv zaručených medzinárodným paktom a dohovorom napadnutým uznesením okresného súdu poukazuje ústavný súd na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej čl. 127 ods. 1 ústavy limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k ostatným orgánom verejnej moci princípom subsidiarity. V zmysle tohto princípu rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd, resp. iný orgán verejnej moci (m. m. III. ÚS 181/04, III. ÚS 29/09, III. ÚS 101/2015).

23. V súlade s § 185 ods. 1 a 2 Trestného poriadku opravným prostriedkom proti uzneseniu je sťažnosť (odsek 1). Sťažnosťou možno napadnúť každé uznesenie policajta okrem uznesenia o začatí trestného stíhania. Uznesenie súdu alebo prokurátora možno sťažnosťou napadnúť len v tých prípadoch, v ktorých to zákon výslovne pripúšťa, a ak rozhoduje vo veci v prvom stupni (odsek 2).

24. Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

25. Podľa § 402 ods. 3 Trestného poriadku proti uzneseniu o návrhu na povolenie obnovy konania je prípustná sťažnosť, ktorá má odkladný účinok.

26. V súlade s už citovanou právnou úpravou mohla sťažovateľka proti napadnutému uzneseniu okresného súdu vydanému vo veci jej návrhu na povolenie obnovy konania podať sťažnosť (čo aj urobila), o ktorej bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd ako súd nadriadený.

27. Vzhľadom na skutočnosť, že v právomoci krajského súdu bolo preskúmať správnosť výrokov napadnutého uznesenia okresného súdu, ako aj konanie predchádzajúce vydaniu napadnutého uznesenia, a tak poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky v prípade ich potenciálneho porušenia, táto okolnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnenej námietke porušenia označených práv podľa medzinárodného paktu a dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu.

28. Z týchto dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia sťažovateľkou označených práv podľa čl. 3, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 16 medzinárodného paktu a podľa čl. 3 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľky zaručených čl. 3, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 16 medzinárodného paktu a čl. 3 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

29. S prihliadnutím na v časti II tohto uznesenia citované napadnuté ustanovenia medzinárodného paktu (týkajúce sa zaistenia rovnosti mužov a žien v právach a zaručujúce právo na život, zákaz otroctva a vyhostenia cudzincov či uznania právnej osobnosti) ústavný súd, berúc do úvahy predmet konania pred ústavným súdom, ktorým je rozhodovanie o ústavnej udržateľnosti rozhodnutia všeobecného súdu vo veci návrhu na povolenie obnovy konania vydaného podľa príslušných ustanovení Trestného poriadku, konštatuje, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a sťažovateľkou namietaným porušením čl. 3, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 16 medzinárodného paktu nie je taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí relevantnej časti ústavnej sťažnosti mohla viesť k záveru o porušení príslušných ustanovení medzinárodného paktu. Predmetom označených ustanovení medzinárodného paktu sú totiž práva, ktoré sa *ratione materiae* konania vo veci návrhu na povolenie obnovy konania (vo veci rozhodnutia o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe podmieneného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody a vykonaní zvyšku trestu odňatia slobody) zjavne nedotýkajú. Uvedená procesná situácia vylučuje, aby krajský súd označené práva zaručené medzinárodným paktom porušoval.

30. V časti namietaného porušenia práva zaručeného čl. 3 ods. 1 dohovoru ústavný súd konštatuje, že *ratione personae* je subjektom ochrany práv zaručených dohovorom dieťa, za ktoré sa v súlade s čl. 1 dohovoru považuje každá ľudská bytosť mladšia než 18 rokov, ak podľa právneho poriadku, ktorý sa vzťahuje na dieťa, nie je dospelosť dosiahnutá skôr. Aj v tomto prípade preto ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a sťažovateľkou namietaným porušením práva zaručeného čl. 3 ods. 1 dohovoru, ktorého subjektom sama byť nemôže, nie je taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí relevantnej časti ústavnej sťažnosti mohla viesť k záveru o porušení dohovoru.

31. V časti sťažovateľkou namietaného porušenia práv zaručených medzinárodným paktom a dohovorom napadnutým uznesením krajského súdu je preto ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Aj napriek už uvedenému nad rámec tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd poukazuje na príslušnú právnu úpravu obsiahnutú v § 394 ods. 1 až 3 Trestného poriadku, z ktorej krajský súd pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu okresného súdu vychádzal.

33. Podľa § 394 ods. 1 až 3 Trestného poriadku obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu (odsek 1).

Obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným uznesením súdu o zastavení trestného stíhania, podmiennečnom zastavení trestného stíhania alebo podmiennečnom zastavení trestného stíhania, spolupracujúceho obvineného sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi viesť k záveru, že dôvody na zastavenie alebo podmiennečné zastavenia tu neboli a že je namieste v konaní o obžalobe pokračovať (odsek 2).

Obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným uznesením prokurátora o zastavení trestného stíhania, právoplatným uznesením prokurátora o podmiennečnom zastavení trestného stíhania alebo o podmiennečnom zastavení trestného stíhania, spolupracujúceho obvineného sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy prokurátorovi skôr neznáme, ktoré by mohli same osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr

známymi viesť k záveru, že dôvody na zastavenie alebo podmienené zastavenie tu neboli a že je namieste podať proti obvinenému obžalobu, alebo konať o dohode (odsek 3).

34. V napadnutom uznesení krajský súd s poukazom na už citovanú právnu úpravu § 394 ods. 1 až 3 Trestného poriadku zdôraznil, že medzi rozhodnutia, proti ktorým je možné podať návrh na povolenie obnovy konania, nepatria rozhodnutia vydané v tzv. vykonávacom konaní, kam sa nepochybne radí aj rozhodnutie o neosvedčení sa odsúdeného v skúšobnej dobe určenej pri podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody.

35. Na podklade uvedených skutočností krajský súd uzavrel, že postup okresného súdu, ktorý návrh sťažovateľky na povolenie obnovy konania odmietol v súlade s § 399 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ako smerujúci proti takému rozhodnutiu, proti ktorému obnova konania nie je prípustná, bol správny a zákonný. Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd, následne nezistiac žiadne dôvody na zmenu, resp. zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu, sťažnosť v súlade s § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodnú.

36. S prihliadnutím na relevantnú právnu úpravu obsiahnutú v Trestnom poriadku, ako aj nosné dôvody zamietnutia sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu okresného súdu ústavný súd považuje závery krajského súdu vyplývajúce z napadnutého uznesenia za dostatočné, jasne formulované a plne presvedčivé.

37. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné práva zaručené ústavou či medzinárodnou zmluvou, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom právnom konaní. Takýmto predpisom v posudzovanej veci je Trestný poriadok (m. m. I. ÚS 360/08, IV. ÚS 36/04, IV. ÚS 252/09).

38. Zohľadňujúc už uvedené okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd zastáva názor, že právne závery uvedené v napadnutom uznesení nie sú v zjavnom vzájomnom rozpore

či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou regulujúcou konanie vo veci návrhu na povolenie obnovy konania.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa zaručených čl. 3, čl. 6, čl. 8, čl. 13 a čl. 16 medzinárodného paktu a čl. 3 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a napadnutým uznesením krajského súdu

39. Ústavný súd vo vzťahu k relevantnej časti ústavnej sťažnosti, ktorou porušenie práv namieta sťažovateľ, v prvom rade skúmal, či ústavná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou, t. j. fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá je nositeľom základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo vzťahu k napadnutým rozhodnutiam vydaným okresným súdom a krajským súdom.

40. Aktívne procesne legitimovaný je v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy každý, kto namieta porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom.

41. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba (sťažovateľ), ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

42. O sťažnosť podanú zjavne neoprávnenou osobou ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a osobou sťažovateľa, prípadne z iných dôvodov (m. m. III. ÚS 319/2012, III. ÚS 131/2012, I. ÚS 243/2011, II. ÚS 245/2011). O nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným postupom, prípadne rozhodnutím orgánu štátu a osobou sťažovateľa ide zvlášť vtedy,

ak sťažovateľ nie je účastníkom (stranou) namietaného konania alebo aspoň jeho relevantnej (namietanej) časti (m. m. IV. ÚS 179/2019).

43. Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že uplatnenie právomoci ústavného súdu konať vo veci ústavnej sťažnosti si nevyhnutne vyžaduje, aby bol sťažovateľ priamo alebo sprostredkované dotknutý na svojich základných právach a slobodách. K porušeniu práv alebo slobôd sťažovateľa pritom môže dôjsť na podklade právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iným zásahom spravidla v konaní, v ktorom bol sťažovateľ účastníkom (resp. stranou v konaní). Výnimku predstavuje situácia, ak sťažovateľ nebol účastníkom konania, ale ním mal byť (k tomu pozri napr. II. ÚS 332/2015 vo veci domáhania sa sťažovateľa priznania postavenia účastníka správneho konania).

44. Skutočnosť, že návrh na povolenie obnovy konania podala sťažovateľka ako manželka odsúdeného vylučuje, aby maloletý sťažovateľ, ktorý nebol stranou tohto konania, bol aktívne legitimovaný na podanie ústavnej sťažnosti smerujúcej proti napadnutému uzneseniu krajského súdu. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že v časti, v ktorej ústavnú sťažnosť podal sťažovateľ, ide o ústavnú sťažnosť podanú neoprávnenou osobou, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. e) zákona o ústavnom súde.

K návrhu na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

45. V súlade s § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

46. Vzhľadom na uvedené závery ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, vo veci sťažovateľov nie je splnená jedna z podmienok upravená v § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Po preskúmaní sťažnostných námietok sťažovateľky dospel ústavný súd k záveru,

že ústavnú sťažnosť sťažovateľky je potrebné odmietnuť z dôvodov nedostatku právomoci ústavného súdu, ako aj zjavnej neopodstatnenosti. V prípade sťažovateľky ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. U sťažovateľa nie je dokonca splnený základný predpoklad na podanie ústavnej sťažnosti – procesná legitimácia. Na podklade uvedeného ústavný súd uzatvára, že v danom prípade u sťažovateľov nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

47. Keďže nebol splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadostiam sťažovateľov o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel (§ 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

48. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokových častiach tohto rozhodnutia. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu